

סיכום הסיור למעון לניצולי שואה בבריאות הנפש ע"ש שמעון ויזנטל

השוכן בקמפוס מטופח ונפרד במרכז הרפואי לב השרון בפרדסיה 30.4.15

בנושא: **לשמור על גישה חיובית התמודדות רגשית**

גיבון טיפולי לקשישים ניצולי שואה, עם חווית פוסט טראומה מהעבר וכיום

סיור זה תוכנן על ידי בילי יושע חברתנו לוועדה העובדת במקום מזה חמש שנים.

מיד עם הכניסה למרחבי המעון, התגלו מרחבים של צמחיה: עצים, עציצים ואדניות פורחים בצדי השביל שבילים רחבים וספסלים המאפשרים לטייל וליהנות מהסביבה.

את ההרצאה אודות המעון ותושביו, המושג טראומה, ודרכי העבודה של התמודדות עם טראומות מהעבר בעיקר בגיל הזקנה הרצתה בנועם רב: **אורינה** שהיא עובדת סוציאלית שליוותה את הדיירים מהקמת המעון ורק לאחרונה עברה לעבוד במחלקות אחרות של המרכז הרפואי. מכיוון שאולגה קוסמינסקי חלתה.

חלק ניכר מדיירי המקום הגיעו למעון בעקבות הטראומה שחוו בשואה, כבר עם עלייתם ארצה. הם נזקקו למסגרת תומכת – כי האמון הבסיסי באחר התערער, ההגדרה העצמית נעשתה מטושטשת והניכור עם קשיי הקליטה ללא תמיכה ובית, לשון זרה – הובילו לחוסר יכולת לבטא את הסבל, בושא ואשמה וירידה ביכולת הביטוי. נוצר רקע פסיכיאטרי שחייב מסגרת מתאימה שעם השנים גם הזקנה התווספה והמסגרת הפכה לפסיכוגריאטרית. בשנים האחרונות מגיעים גם דיירים שאינם ניצולי שואה אך בעלי מאפיינים דומים. בדרך כלל הועברו אנשים אלה למוסד סגור כי זו הייתה המסגרת היחידה של בריאות הנפש.

בשנת 2000 נפתחו ע"י משרד הבריאות 3 מרכזים לניצולי שואה: לב השרון, באר יעקב ושער מנשה. מאז המערך הטיפולי השתפר.

עיקר העבודה מתמקדת בבניית האמונה של המטפל בעצמו וביכולתו. בניית היחס בינו לזולת.

להעביר אותם ממצב של חוסר אונים לשליטה. לפתח שותפות המטופל בקבלת החלטות לחזק את החלקים הבריאים כי החולי הוא רק חלק אחד מהמכלול.

לחזק ולשפר את הקשר בין המטופל למשפחה ולחברה.

לכן נבנו מגוון פעילויות מתאימות: גיבון טיפולי, טיפול בעזרת בע"ח, טיפול קבוצתי, חוויות מתקנות – ימי הולדת, חגיגות, טיולים, חגים תיאטרון, טיפולי גוף ועיסוי, ספריה. טיפול התנהגותי, טיפול פרטני. הכנסת הקהילה למעון מחזקת אף היא קשרים לעולם ולאדם.

במעון כ 100 דיירים המרוכזים ב 3 בתים: בית לעצמאיים, בית לסיעודיים ובית לתשושי נפש. המענה הגריאטרי הוא להזדקן כאן עד סוף חייהם.

בחלק השני ספרה **בילי** על העבודה במקום יחד עם חברתנו אורה בר. את דרכי העבודה למדו תוך כדי העשייה. תחילה שאלו את עצמן מה מביא אותן למעון. השאלה חשפה תמונות מילדותה כבת לניצולת שואה: עם השנים למדה להבין למה אימא בדיכאון. כשהשתתפו בקורס בנושא השואה, התבוננו חזקו את דרך עבודתן. תחילה בחרו לעסוק בנושא **השתרשות**. עץ הצאלון נעקר משורשיו בעקבות הרוח. הדיירים צפו בתהליך השתילה מחדש וכיצד תמכו בעזרת כבלים מכל צדדיו. כהצהרת כוונות – לטפח ולחזק את העץ העקור והפגוע.

נושאים נוספים: **שיקום שתילים, שתילה בעציצים ובאדניות לשיפור הסביבה**. עם הזמן הצטברו תוצרים רבים ללא מקום נוח להמשך הטיפול. רות ממעגן מיכאל תרמה 150,000 ש"ח לבניית פרגולה, ספסלים ועמדות עציצים. ההשתתפות בגיבון הטיפולי לא עקבית בשל תנודות במצב הנפשי והבריאותי. גם רמת המעורבות שונה לכן יש צורך להתאים פעילויות ומשימות.

לשיחה צרפה בילי כמה מחברי הקבוצה חלקם אף חזקו את דבריה והוסיפו עליהם וחלקם רק האזינו ונהנו מהחברותא. חשנו בקשר החם בין בילי לחברי הקבוצה, ובהתייחסות הייחודית לכל אחד ותכונותיו.

בחלקו האחרון של היום משתתפי הסיור, הכינו אדניות עם שתילי ירקות קיץ לטיפול מעקב ובעיקר לצורך קטיפה והכנת מאכלים. תוך כדי שתילה, ניצה הוסיפה טיפים שתלנים וטיפולים לשתילה עם דרכי אחיזה לקשישים ובעלי מגבלות פיזיות. לעידוד העצמאות ותחושת המסוגלות.

לאחר שניקינו את הסביבה, נגשו כמה מהמטופלים להשקות את השתילים הרכים מבלי שהתבקשו. ואנו, הסבנו לשיח עמיתים סביב מאכלים שכל אחד הביא. השיחה העלתה מידע אודות המשתתפים מקום עבודתם על הקשיים וההצלחות נוצרו קשרים ועלו בקשות שאנו מקווים שנוכל להיענות להן בפעילויות הבאות.

תודה למתכנני הסיור, למארחים, לדיירים ולמשתתפי הסיור ורפואה שלימה לאולגה

